

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р **Зорница Димитрова Петрова**
преподавател по пиано и клавирен съпровод
в АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев” - Пловдив

за присъждане на научна и образователна степен „Доктор”

на

Симеон Йорданов Гошев

по професионално направление
030802 „Музикално и танцово изкуство”,
по научна специалност „Музикознание и музикално изкуство”
в Клавирна катедра при Инструментален факултет
на НМА „Проф. П. Владигеров”

на тема:

**„Интерпретационни подходи в клавирните версии
на балетното творчество от Игор Стравински”**

Запознах се обстойно с докторантския труд на Симеон Гошев и в двата му аспекта: основен (художествено-творчески) и прилежащ (теоретичен). Веднага изтъквам първото си впечатление, което препрочитайки материалите се превърна в твърдо убеждение: пред нас е докторат с богато съдържание и висока дисертабилност. Рядко сме свидетели на толкова ясна и принципна равностойност между изпълнителската практика на концертиралия пианист и неговото теоретично изследване.

Обикновено научната разработка дава познание, развива и допълва основополагащия за художествено-творческата докторантура практически компонент. В случая се получава нещо различно. Симеон Гошев изследва

клавирните варианти на балетната музика от Стравински с изключителен размах на мисълта, интелигентен и всеобхватен анализ, богати обобщения и значими интерпретационни подходи. В този смисъл изследването „Интерпретационни подходи в клавирните версии на балетното творчество от Игор Стравински” респектира като теоретична информация за неизследвана у нас художествена територия.

Заедно с това, предметът на изследване съвсем не представлява единствен или основен аспект от изпълнителската дейност на младия пианист. Творческата справка на докторанта отразява богат концертен и конкурсен репертоар, включващ клавирни шедьоври от различни епохи и стилове, които оформят контурите на един достоен за уважение сценичен опит. Трябва да се отбележи и видимия афинитет на Симеон Гошев към клавирни образци на ХХ век (К. Дебюси, Ал. Скрябин, Б. Барток, Курт Вайл, П. Владигеров, Й. Гошев). Впечатляват многобройните участия и награди от значими клавирни конкурси („Леош Яначек” в Бърно, Carsa - Виена, Международен клавирен конкурс - Манчестър, „Ал. Скрябин” - Гросето, „П. Владигеров” - Шумен, Международен конкурс „Bösendorfer” - Виена).

При така представената наситена художествено-творческа дейност, още по-удивителен изглежда теоретичният подход към дисертационната тема - безупречно изчерпателен и професионален. Трудът съдържа Увод, три глави и заключителна част с изведени приносни характеристики.

Първата глава представя цикъла за соло пиано „Три части по Петрушка”. За да изясни „закодираните музикални идеи на този гениален руски композитор” (стр. 10), както сам се изразява, авторът предприема многопосочно проучване - от музикалната форма, през новаторския хармоничен език до руските фолклорни традиции и пъстрите персонажи на *Commedia dell'Arte*. Клавирната версия „Три части по Петрушка”, посветена на Артур Рубинщайн носи ярък, в голяма степен „силов” виртуозитет, а от тук и разнородни инструментални проблеми. За тяхното преодоляване Симеон Гошев дава интересни и полезни насоки. Възприемам ги като приноси на дисертацията с безспорна практическа приложимост.

Втората глава на труда е озаглавена „Оркестър от двама. Анализ и ансамблови решения в клавирната версия на балета „Пролетно тайнство” от Игор Стравински”. Тази знакова за композитора творба Симеон Гошев определя като „синтез на изкуствата (танц, музика, сценография и т.н.)”(стр.49), чиято „ефектност, драматизъм на музиката, могат чудесно да бъдат предадени от двама пианисти, въпреки липсващата мащабност и колорит на един голям оркестър” (стр. 49). Тук докторантът представя ценни исторически сведения за първото изпълнение на творбата (на 4 ръце) от Клод Дебюси и Игор Стравински през 1912 г., оставило хипнотизирани своите слушатели. За да се постигне въздействието на оркестровия оригинал, Симеон Гошев подчертава необходимостта от „силно развити индивидуални технически качества, но и партньорство и ансамблова работа на много високо ниво” (стр. 51). За целите на подобна пълнокръвна интерпретация докторантът представя изключително обстоятелни анализи на оркестровата партитура, извежда основните особености в „езика” на Стравински. Респектираща в случая е дълбочината на художествения анализ, базиран на широка и подробна теоретична мотивация. Заедно с това мисловността никога не загубва връзката с практическата приложимост при клавирното изпълнение от двама. Така докторантът очертава параметрите на специфичната ансамблова проблематика: звуковия баланс между двете партии, прецизността в изпълнението на многобройните ритмични съчетания, необходимостта от темброво „чуване” на клавирната материя. И нещо много важно - мотивира се идеята за пианото като „ударен инструмент”. Идея, която насочва не само към друг тип клавирна звучност, но и към друг тип изпълнителски рефлексии.

В **трета глава** се разглеждат авторските транскрипции на трима пианисти-композитори върху фрагменти от балета „Жар - птица”: Сюита „Жар-птица” от Сам Рафлинг; „Адски танц, Берсъюз и финал” от Гуидо Агости и Концертна транскрипция „Жар-птица” от Людмил Ангелов. Според автора всяка от трите версии е уникален прочит на гениалната музика от Стравински. С Гошев ги сравнява по отношение степента на влияние от

оригинала, идеите за клавирна адаптация на оркестровата фактура. По отношение на многообразните тремоли, трилери, глисанди и други ефекти от оригиналната партитура, докторантът отбелязва: „И дума не може да става за яснота и размереност, често търсени при изпълнението на тремоли и трели в по-традиционната солова клавирна литература. Като начин на изпълнение търсените ефекти на меко звучаща, пулсираща звукова завеса са най-близки до подобни елементи в музиката на Скрябин и на композиторите от френския импресионизъм” (стр. 121). Все в същия дух на звукова адаптивност С. Гошев насочва към лекотата на пръстовата атака, артикулационната и темброва палитра, ритмичната „освободеност” и фината педализация, които са основни изисквания за органичната интерпретация на „Жар-птица”.

Докторантът се спира и на редица технологични предизвикателства - феерични пасажии, скокове в широк регистров обем, многопластовост на фактурата, динамични градации - всички те намерили специфични решения в трите транскрипции.

В заключение - приемам с респект приносните характеристики на това богато изследване. Убедена съм, че то ще заеме уникално място в българското музиковедие и потвърждавам полезното действие на неговите интерпретационни подходи. По тази причина призовавам уважаемото научно жури да изготви предложение до съответния факултетен съвет за присъждане на научната и образователна степен „доктор” на Симеон Йорданов Гошев.

09.01.2021 г.

Пловдив

Изготвил становището:

доц. д-р Зорница Петрова